

Неначе праведних дітей,

Господь, любя отих людей,

Послав на землю їм пророка.

Та був такий період творчості Т. Г. Шевченка, коли він дещо зневірився у Божій силі і допомозі. Згадаймо «Заповіт», у якому є такі рядки «а до того я не знаю Бога». Поет говорить про те, що доки український народ не розірве кайданів неволі, він не визнає Божої сили; душа його доти не потрапить до раю, до Бога, доки народ не стане вільним. Розуміння цих рядків часто перекручували: коли вірш друкували на Галичині, їх просто замінили на «А до цього – Я вже знаю Бога»; у радянські ж часи взагалі цими рядками доводили, що Шевченко не був віруючою людиною. Хоча ні перше, ні друге не являється істиною. Шевченко вірить у Бога, але йому дуже боляче через те, що покріпачений український народ стоїть на колінах, і в його визволенні навіть Господь безсилий.

Тож можна сказати, що все те, що зв'язане з духовністю та моральністю людини, завжди займало одне з провідних місць у творчості Т. Г. Шевченка. Не втратив поет віри у Бога протягом усього життя, усієї літературної творчості. І герої його творів так само щиро і беззаперечно вірили у Божу силу і допомогу.

Т.Г. ШЕВЧЕНКО ЯК РЕВОЛЮЦІЙНО-ДЕМОКРАТИЧНИЙ ДІЯЧ

Губська П.О., студентка 5 курсу агрономічного факультету

Науковий керівник –Гриньова Я.Г., канд. пед. наук, доцент кафедри історичних і соціально-політичних дисциплін

Поезія для Т. Шевченка стала формою національного служіння, історичним покликанням, вогнистим Словом народної правди і народної волі до боротьби за свободу. Ідеї національно-визвольної боротьби, державної незалежності, заклик до рішучих дій проти насильства червоною ниткою пронизують більшість творів Шевченка. Він розвіював ілюзії кріпаків щодо "доброго царя", гнівно картав Петра I, Катерину II і свого сучасника Миколу I. До повалення самодержавно-кріпосницького ладу закликали його "Сон", "Кавказ", "І мертвим, і живим..." та інші твори. Із шкільної парти всім українцям відомий знаменитий "Заповіт", де поет закликає: "...вставайте, кайдани порвіте і вражою злою кров'ю волю окропіте[1].

Т. Шевченко був революційним демократом. Як революціонер він виступав проти самодержавства: "Бодай кати їх постинали отих царів, катів людських". Як демократ Шевченко засуджував колоніальну політику царизму. Характеризуючи національний гніт у Російській імперії, він писав: "од молдованина до фінна на всіх язиках все мовчить". Поет був викривачем і суддею "темного царства", борцем за вільну людину, провісником нових і світлих "братолюбних" стосунків між людьми [3].

Все життя Шевченко боровся за справедливість. Надзвичайно цікавими і його вірші „Псалми Давидові”, в яких він виступає проти будь-якого

поневолення та несправедливості. Навіть якщо всі люди є грішні, то Бог є гарантом справедливості. Шевченківське розуміння свободи за межі вузького визволення людей від кріпацтва, від поневолення та національного визволення України з-під гніту Росії. В кожному вірші безсмертного „Кобзаря” Тарас Григорович розкриває душу українців, їх життя, прагнення. Тому його твори були близькі простому українському народу[2].

Література

1. Мойсеїв І. Національний ідеал: ідеалізм і прагматизм / І.Мойсеїв // Слово і час.—№9.—1995.—С. 105-115.
2. Мушкетик Ю.Вічно з нами / Ю.Мушкетик //Голос України.—№39.—1993.—С.12.
3. Носань С.Л. Геній правди (до 175-річчя від дня народження) / С.Л.Носань. – К.: Література і мистецтво, 1989.—С.96.

Т.ШЕВЧЕНКО ТА ІДЕЇ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Довбня О.М., канд. філос. наук, доцент кафедри історичних і соціально-політичних дисциплін

За революційно-демократичними переконаннями Т.Шевченка важливим суб'єктом боротьби проти феодално-кріпосницького ладу, самодержавства, деспотизму, національного гноблення українського народу, за свободу, рівність і братерство людей була громада. Його погляди мали класовий характер і симпатії були на боці «громади в сіряках» («Гайдамаки»). Своім поетичним словом він пробуджував енергію народних мас для повалення світу насильства і гноблення. Щоб жити і процвітати в сім'ї великій, в «сім'ї, вольній, новій» («Заповіт»), видатний український поет закликав «громадою обух сталить» («Щоденник»). Звертаючись до історії українського козацтва, Т.Шевченко оспівував його волелюбність і демократизм. Однак результати боротьби козаків змальовувалися ним як суперечливі. Просте козацтво проливало кров за волю, а здобутками цієї боротьби користувалися не вони, а козацько-старшинська верхівка. Воля «кров'ю умивалась, а спала на купях, на козацьких вольних трупах, окрадених трупах», – писав поет у посланні «І мертвим, і живим...».

Революційно-демократичні погляди Т.Шевченка на суспільне життя стали внеском видатного українського поета у світову скарбницю вчень про громадянське суспільство. Наразі процеси розбудови громадянського суспільства в Україні набирають сили, а творчість Великого Кобзаря надихає на пошук шляхів взаємодії громадянського суспільства і держави для прогресивних змін у країні.

Історія свідчить, що неодмінною умовою становлення демократичних держав і формування націй у тій частині світу, яка є найбільш розвинутою, було розгортання системи соціальних інститутів, що утворюють громадянське суспільство. Громадянське суспільство – це сукупність соціальних відносин і інститутів, відносно незалежних від політичної влади і одночасно здатних через систему інститутів опосередкування (політичні партії, групи інтересів, групи